

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoE/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8415203297
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8415203297.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlady Simkovej v exekučnej veci oprávneného P., F., so sídlom P. XX, XXX XX V., C.: XX XXX XXX, právne zastúpený advokátskou kanceláriou Advocate, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti povinnému W. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XXX, XXX XX B., o vymożenie 168,- Eur s prísl. a trov exekúcie, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č.k. 1Er/29/2015-31 zo dňa 18. marca 2020, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že: „Žiadosť súdneho exekútora JUDr. Ivana Nestora (pôvodne JUDr. Rudolfa Krutého, PhD., EX XXXXX/XX) o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa zamietá.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 243h ods. 1, § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 1, 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy.

3. Vychádzal zo zistenia, že medzi oprávneným a povinným bola dňa XX.XX.XXXX uzatvorená K. o úvere č. XXXXXXXXXX, a v ten istý deň aj Rozhodcovská zmluva. Exekučným titulom bol v predmetnej veci rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s., sp. zn. SR XXXXX/XX zo dňa 21.11.2014.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetná zmluva o úvere predstavuje spotrebiteľskú zmluvu, pretože bola uzatvorená medzi dodávateľom (oprávneným) a spotrebiteľom (povinným) v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka a jej ustanovenia boli pre spotrebiteľa, rovnako ako celá rozhodcovská zmluva, vopred pripravené. Takto formulované ustanovenie Rozhodcovskej zmluvy síce dáva spotrebiteľovi možnosť výberu medzi všeobecným a rozhodcovským súdom, ale iba v prípade, ak je sám žalobcom, aj to iba v prípade, ak spor iniciuje skôr ako dodávateľ. V prípade ak dodávateľ podá prvý žalobu na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ je povinný podrobiť sa právomoci rozhodcovského súdu, a to aj v prípade, ak by neskôr sám chcel podať voči dodávateľovi žalobu na všeobecný súd. Tým je spotrebiteľovi fakticky odňatá možnosť brániť sa v sporoch zo spotrebiteľskej zmluvy pred všeobecným súdom. Takúto Rozhodcovskú zmluvu nemožno považovať za platne uzatvorenú, nakoľko v prípadoch, ak je žalobcom dodávateľ, nie je spotrebiteľovi umožnené brániť sa mimo rozhodcovského súdu, čo sťažuje prístup povinného ako spotrebiteľa k spravodlivosti a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán predmetnej spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovskú zmluvu si povinný ako spotrebiteľ osobitne nevyjednal. Povinný ako spotrebiteľ mohol len formulárovú zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým jej podmienkam. Danú rozhodcovskú zmluvu uzatvorenú

medzi účastníkmi v rovnaký deň ako bola uzatvorená zmluva o úvere považoval súd prvej inštancie za absolútne neplatné dojednanie. Uvedená rozhodcovská zmluva bola uzavretá vo formulárovej podobe, ktorú predkladal oprávnený povinnému, nebola individuálne dojednaná, jej obsah povinný ani nemohol ovplyvniť, dopĺňali sa len údaje o povinnom ako meno, bydlisko, rodné číslo, číslo a dátum uzavretia zmluvy o úvere. Rozhodcovská zmluva je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom (povinným) osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa (povinného) sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Dojednanie neprijateľnej rozhodcovskej doložky uvedeným spôsobom sa prieči dobrým mravom a je neprijateľnou podmienkou v zmysle ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka. Keďže rozhodcovský súd odvodzoval svoju právomoc od rozhodcovskej zmluvy, ktorá je neplatná, vydaný rozhodcovský rozsudok trpí nedostatkom materiálnej vykonateľnosti. Z uvedených dôvodov súd rozhodol tak, že žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

5. Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. h) a f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Namietal, že právne posúdenie veci súdom je nesprávne a exekučný súd prekročil rámec svojej preskúmačej činnosti, keď preskúmal exekučný titul. Mal za to, že súd na správne zistený skutkový stav veci nesprávne aplikoval právny predpis. Poukázal na skutočnosť, že v predmetnej veci oprávnený s povinným uzatvára rozhodcovskú zmluvu podľa ust. § 3 a nasl. zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov formou samostatného právneho úkonu, a to na samostatnej listine. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením a nesprávnym skutkovým zistením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

9. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

10. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvej inštancie aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci 3Cdo 146/2011 najvyšší súd judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný“. Obdobne porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011.

11. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.09.2010, v zmysle ktorého „zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31. 12. 2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008“. Rozhodcovský rozsudok bol založený na rozhodcovskej zmluve v spotrebiteľskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012).

12. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad. Súdna kontrola dopadá aj za stavu, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

13. K rozhodcovskej zmluve má najbližšie ustanovenie § 53 odsek 4 písm. r) (vrátane dôvodovej správy) zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Uvedené ustanovenie je svojím obsahom najbližšie problémovej zmluve „...vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“.

14. Podľa dôvodovej správy k § 53 odsek 4 písm. r) OZ „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú.“

15. Rozhodcovskú zmluvu teda nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Ustanovenie § 53 odsek 4 písm. r) OZ teda nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či zmluva nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži.

16. Povinný ako spotrebiteľ pri predmetnej rozhodcovskej zmluve nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde. Odvolací súd zastáva názor, že možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veritelia. V prípade, že výnimočne uplatňuje svoje právo spotrebiteľ, využíva štátny súd.

17. Osobitné vyjednanie sa má sledovať z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, že spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňuje nejakú klauzulu, lebo má preňho nejaký osobitný význam.

18. Spôsob, akým bola zmluva spotrebiteľovi, t.j. povinnému predložená, je skôr o nevhodnom predložení zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok, čo predstavuje nekaloobchodnú praktiku.

19. V čase rozhodovania odvolacieho súdu oprávnený nepreukázal osobitné vyjednanie, resp. že by si povinný vymieňoval rozhodcovské konanie (§ 53 odsek 3 OZ).

20. Odvolací súd preto nemal žiaden dôvod na to, aby vylúčil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok len kvôli zdánlivej možnosti voľby, pred ktorým orgánom bude strana uplatňovať svoje právo.

21. Odvolací súd poznamenáva, že inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať tak, že sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

22. Spotrebiteľ, ak si želá niečo z určitých dôvodov, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce niečo individuálne vyjednať. Skutočnosť, že zmluva je formulovaná na samostatnej listine, neodôvodňuje záver, že oprávnený preukázal osobitné vyjednanie. Naopak, ide o sofistikované docielenie stavu, ktorý má formálne indikovať vyňatie rozhodcovskej zmluvy z režimu súdnej kontroly, čo odvolací súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku.

23. Oprávnený ako dodávateľ mal v čase uzatvárania zmluvy explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky, ktoré spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. O tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo slabšej vyjednávacej pozície (porovnaj rozsudok súdneho dvora MOSTAZA CLARO, bod. 25), by rovnako nemali byť žiadne pochybnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O takýto prípad ide aj v predmetnej právnej veci.

24. Ako už odvolací súd uviedol, stotožňuje sa s odôvodnením zo strany súdu prvej inštancie a platí to aj pokiaľ ide o zdôvodnenie neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy, podľa ktorej spotrebiteľ nemá na výber a je nútený podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. O takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Rozhodcovskú zmluvu dohodnutú za daných okolností považuje za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá je v rozpore s platným právom. Exekučný súd sa totiž s istotou a najmä presvedčivým spôsobom vysporiadal s otázkou rozhodcovskej zmluvy ako neprijateľnej podmienky a svoje rozhodnutie v tomto smere aj náležite zdôvodnil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia žiadna pochybnosť, ktorú by bolo potrebné odstraňovať akýmkoľvek spôsobom, nevyplýva.

25. Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy je tiež v geografických dôvodoch v zmysle judikatúry súdneho dvora C-240/98 - C-244/98 Oceáno Grupo Editoriale, ako správne už poukázal vo svojom odôvodnení súd prvej inštancie. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť cca XXX km (B. - V.) na rozhodcovské konanie je odradzujúca.

26. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie oprávneného za dôvodné, a preto napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 C.s.p..

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).